

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem ve věci

žalobkyně: Z. S.
zastoupení advokátkou Mgr. Alicji Kellerberg Klimeš, LL.M.
sídlem U Stromovky 9/1481, 736 01 Havířov - Město

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky**
se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 16. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/242552-923, sp. zn. SZ/MPSV-2020/182006-923, o příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ČR **se zrušuje** a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 3 146 Kč k rukám advokátky Mgr. Alicjie Kellerberg Klimeš, LL.M. do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 16. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/242552-923, sp. zn. SZ/MPSV-2020/182006-923 žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě ze dne 6. 8. 2020, č.j. 27184/2020/TRI, jímž byl žalobkyni přiznán příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od dubna 2020.
2. Proti uvedenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, ve které namítala jeho nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a v tom, že skutkový stav, který byl vzat za základ napadeného rozhodnutí, je v rozporu se spisy nebo v nich nemá oporu. Žalovaný neprovedl sociální šetření v místě jejího bydliště, ačkoliv k tomu byl posudkovou komisí vyzván. Ani žalobkyně ani nikdo z jiných členů její rodiny neměl možnost zúčastnit se jednání posudkové komise. Žalobkyně má za to, že není schopna zvládat všechny v zákoně vyjmenované základní životní potřeby; nad rámec základních životních potřeb, které v jejím případě posudkové orgány uznaly jako nezvládané, je odkázána na pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základní životní potřeby orientace, komunikace, osobních aktivit a fyziologické potřeby. Napadené rozhodnutí přitom postrádá řádné odůvodnění, proč žalobkyni nezvládání těchto základních životních potřeb nebylo uznáno. Žalobkyně se proto domáhala, aby jak napadené rozhodnutí žalovaného, tak i správní rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby žalobkyně jako nedůvodné.
4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/242552-923, sp. zn. SZ/MPSV-2020/182006-923, z připojeného správního spisu žalovaného téže spisové značky, jakož i z připojeného správního spisu Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě sp. zn. UP/22422/2020/SS a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Při řízení o žalobě žalobkyně vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době vydání rozhodnutí žalovaného (ust. § 75 s. ř. s.).
5. Z obsahu správního spisu orgánu I. stupně krajský soud zjistil následující skutečnosti:
 - žalobkyně podala žádost o příspěvek na péči dne 29. 4. 2020. K této žádosti bylo přiloženo oznámení o poskytovateli pomoci, na němž je uvedena Z. S., tedy žalobkyně;
 - podle úředního záznamu ze dne 26. 5. 2020 oznámila J. B. z Úřadu práce ČR – krajské pobočky Ostrava kontaktnímu pracovišti Třinec, že si rozmysleli sociální šetření ve věci žádosti o příspěvek na péči žalobkyně v místě bydliště a žádají o zaslání dotazníku k příspěvku na péči;

- dne 10. 6. 2020 byl správnímu orgánu I. stupně doručen vyplněný dotazník k příspěvku na péči vlastnoručně podepsaný žalobkyní. Co do schopnosti samostatného života žalobkyně v přirozeném sociálním prostředí se v něm uvádí, že nezvládá základní životní potřebu mobility, nezvládá poznávat pomocí zraku, neboť za pomoci dioptrických brýlí čte text psaný větším písmem, obsahu nerozumí. Zrakem rozlišuje okolní předměty, sleduje TV a ovládat ji neumí. Nemá schopnost správně porozumět slyšenému slovu a rozpoznávat zvuky; sluch levého ucha je narušen. Ke zvládání základní životní potřeby orientace je v dotazníku uvedeno, že je orientována pouze osobami z řad rodinných příslušníků, částečně časem a místem. Potřebuje pomoc při prostorové orientaci i ve vnitřním prostoru, nepopíše prostředí kolem domu a v cizím prostředí není schopna se orientovat vůbec. Nepamatuje si datum, čas a den, k časovým úsekům nepřiradí události a nepamatuje si termín kontrol u lékařů. Nemá schopnost běžně komunikovat, odpovídá jednoslovně, nechápe plně obsah sděleného či slyšeného z důvodu nedostatečných duševních schopností následkem centrální mozkové příhody. Nemá schopnost pochopit obsah přijímaných zpráv, dorozumívat se v rozsahu běžné slovní zásoby a vytvořit smysluplné písemné zprávy. Nemá schopnost ovládat mobilní telefon z důvodu nedostatečných duševních schopností. Po vložení telefonního sluchátka do ruky jednoduše odpovídá na otázky, přičemž odpovědi ne vždy dávají smysl. V další části dotazníku se uvádí nezvládání základních životních potřeb stravování, oblékání a obouvání a tělesné hygieny. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby je v dotazníku uvedeno, že žalobkyně není schopna včas použít WC a zaujmout vhodnou polohu, na WC je nutno ji doprovodit, svléknout, posadit, zkontrolovat plínu, obléci, přičemž druhá osoba dle potřeb vymění plínu, provede celkovou hygienu po stolici. Nemá schopnost rozpoznat hygienické pomůcky, provést a zkontrolovat správnost použití plíny. V další části dotazníku se uvádí nezvládání základní životní potřeby péče o zdraví a péče o domácnost. Jako volnočasové aktivity se v dotazníku uvedeno skládání kostek, kreslení, zpěv, cviky s masážními pomůckami i bez nich, logopedická cvičení, procvičování jemné a hrubé motoriky, TV, rozhlas, venkovní posezení, návštěvy a procvičování paměti. V závěru dotazníku je uvedena nutnost 24 hodinové péče. Dotazník je doplněn informacemi od poskytovatele pomoci – pečující osoby J. B.;
- dne 9. 7. 2020 byl vypracován posudek lékařem posudkové služby OSSZ Frýdek – Místek o zdravotním stavu a stupni závislosti žalobkyně pro účely příspěvku na péči. Podle tohoto posudku se u žalobkyně jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je stav po akutní ischemické centrální mozkové příhodě s levostrannou hemiparézou a centrální lézí n. VII. a XII., lehkou dysartrií, sekundární epileptický syndrom, reziduálně chabá hemiparéza I. syn. Dalšími postiženími jsou hypertenze gr. III., diabetes mellitus na PAD, obezita, CHOPN, vertebrogenní algický syndrom LS páteře a močová inkontinence. Pro tato zdravotní omezení žalobkyně potřebuje pomoc při základních životních potřebách mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a péče o domácnost. V případě žalobkyně, tedy jde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v platném znění, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost);
- dne 6. 8. 2020 vydal Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě rozhodnutí, jímž žalobkyni přiznal příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně od dubna 2020.

6. Součástí správního spisu je odvolání žalobkyně proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, o němž, jak již bylo shora uvedeno, rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím.
7. Z obsahu správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že v průběhu odvolacího řízení byl vypracován posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen „PK MPSV ČR“) ze dne 5. 11. 2020. Z protokolu z jednání této komise a z jejího posudku vyplývá, že posudková komise vycházela z posudkového spisu vedeného Okresní správou sociálního zabezpečení Frýdek – Místek, zdravotní dokumentace praktického ošetřujícího lékaře žalobkyně MUDr. Z. F. a z lékařských nálezů předložených žalobkyní MUDr. B. S. neurologie ze dne 3. 9. 2020 a PhDr. K. U. klinické psychologie ze dne 15. 9. 2020. Z posudku vyplývá, že kromě uvedeného měla posudková komise k dispozici výše uvedený dotazník k příspěvku na péči doručený Úřadu práce ČR – krajské pobočce v Ostravě dne 10. 6. 2020; z protokolu o jednání se mimo jiné uvádí, že sociální šetření odvolacím orgánem nebylo provedeno. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posudková komise uvedla stav po centrální mozkové příhodě s levostrannou hemiparézou a centrální lézí n. VII. a XII. a lehkou dysartrií v dubnu 2020. Jako další zdravotní postižení uvedla sekundární epileptický syndrom na terapii kompenz., reziduální chabou hemiparézu levostrannou, vertebrogenní algický syndrom, hypertenzi gr. III., diabetes mellitus na PAD a CHOPN. Posudková komise MPSV ČR se zcela ztotožnila s nezvládáním základních životních potřeb tak, jak je hodnotil ve svém posudku posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Frýdek – Místek. Ztotožnila se tedy s tímto posudkem v tom, že u žalobkyně neuznává jako nezvládané základní životní potřeby orientace, komunikace, výkon fyziologické potřeby a osobní aktivity. Zvládání těchto základních životních potřeb pak odůvodňuje nejen zdravotní dokumentací, ale i poznatky „ze sociálního šetření“, tedy údaji uvedenými v dotazníku příspěvku na péči. PK MPSV ČR tedy rovněž uzavřela, že u žalobkyně jde o osobu starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost).
8. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů osoba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
 - a) stupni I. (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,
 - b) stupni II. (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,
 - c) stupni III. (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,
 - d) stupni IV. (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

9. Podle ust. § 9 odst. 1 téhož zákona při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby:

- a) mobilita,
- b) orientace,
- c) komunikace,
- d) stravování,
- e) oblékání a obouvání,
- f) tělesná hygiena,
- g) výkon fyziologické potřeby,
- h) péče o zdraví,
- i) osobní aktivity,
- j) péče o domácnost.

9. Podle ust. § 9 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění, při vyhodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

10. Podle ust. 9 odst. 5 citovaného zákona pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.

11. Rozhodování o příspěvku na péči svěřuje zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v ust. § 7 odst. 4 příslušné krajské pobočce Úřadu práce ČR. Řízení o tomto příspěvku upravuje tento zákon v hlavě VII., v ust. § 23 až 28. Podle ust. § 25 odst. 1 citovaného zákona krajská pobočka úřadu práce provádí pro účely posuzování stupně závislosti podle odst. 3 sociální šetření, při kterém se zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí. Sociální šetření provádí sociální pracovník. O provedeném sociálním šetření vyhotovuje sociální pracovník písemný záznam, který na požádání předkládá posuzované osobě. Podle odst. 2 téhož ustanovení krajská pobočka úřadu práce zašle příslušné okresní správě sociálního zabezpečení žádost o posouzení stupně závislosti osoby; součástí této žádosti je písemný záznam o sociálním šetření a kopie žádosti osoby o příspěvek. Podle odst. 3 citovaného ustanovení při posouzení stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popř. také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku

sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledku funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Dle těchto zákonných ustanovení je tedy jedním z nezbytných podkladů pro posouzení zdravotního stavu a stupně závislosti žadatele o příspěvek na péči výsledek sociálního šetření. Tato sociální šetření provádějí sociální pracovníci úřadu práce, kteří by měli mít za tím účelem příslušnou kvalifikaci a praxi a jejichž účelem je zjištění schopnosti samostatného života posuzované osoby v přirozeném sociálním prostředí. Přirozeným sociálním prostředím se pak rozumí rodina a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity (ust. § 3 písm. d) zákona o sociálních službách). Se všemi skutečnostmi uváděnými v záznamu o provedeném sociálním šetření se musí řádně vypořádat jak posudek posudkového lékaře příslušné okresní správy sociálního zabezpečení v řízení před správním orgánem I. stupně, tak i posudková komise MPSV ČR v rámci odvolacího řízení. Pakliže tyto posudkové orgány nesouhlasí se skutečnostmi uváděnými v záznamu o provedeném sociálním šetření, je jejich povinností tento nesouhlas řádně odůvodnit a podložit jinými důkazy – výsledkem vlastního šetření, lékařskými nálezy či zdůvodněním, proč u posuzované osoby nejde o úplnou ztrátu funkčních schopností, co do zvládání základních životních potřeb.

12. V projednávané věci krajský soud z obsahu správních spisů obou správních orgánů zjistil, že ani příslušná krajská pobočka úřadu práce ani žalovaný žádné sociální šetření neprovedly. Jedná se přitom o obligatorní, zákonem uloženou povinnost ustanovením § 25 zákona o sociálních službách. Provedení tohoto důkazu v řízení o nároku a výši příspěvku na péči rozhodně nelze nahradit dotazníkem, byť na základě sdělení pečující osoby, že „si rozmyslely sociální šetření ve věci žádosti o příspěvek na péči žalobkyně“, tak jak to učinil v daném případě správní orgán I. stupně. Nelze totiž pominout ani skutečnost, že tento dotazník je sice osobně podepsán žalobkyní, nicméně podle rukopisu tohoto dotazníku a doplňujících informací od poskytovatele pomoci – pečující osoby je patrné, že jej vyplnila stejná osoba, tedy osoba, u níž nelze vyloučit na rozdíl od nezainteresovaného sociálního pracovníka podjatost s ohledem na výsledek tohoto správního řízení. Žalovaný namísto toho, aby tuto vadu řízení odstranil, v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že „vzhledem k epidemiologické situaci a opatřením přijatým vládou ČR v souvislosti s nárůstem nákazy onemocněním COVID – 19 sociální šetření na zaměření na zjištění schopnosti samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí bylo realizováno dne 10. 6. 2020 prostřednictvím dotazníku vyplněného odvolatelkou a pečující osobou“. Z žádného ustanovení těchto vládních nařízení však není dovoditelná nemožnost či zákaz provádění sociálních šetření, jakožto důkazů uloženého právním předpisem; bezpečnost jeho provedení ze zdravotního hlediska je nepochybně možno zajistit negativním testem na COVID – 19, jak u sociálních pracovníků, tak i posuzovaných osob a jejich povinným použitím respirátorů.
13. Krajský soud ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí žalovaného zrušil podle ust. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. .s., podle něhož soud zruší napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem pro podstatné porušení povinnosti o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Při vydání nového rozhodnutí bude žalovaný povinen zajistit u žalobkyně řádné sociální šetření ve smyslu § 25 zákona o sociálních službách, které by mělo být zejména zaměřeno

[Zadejte text.]

na dosud neuznané nezvládání základních životních potřeb žalobkyně, tj. orientace, komunikace, výkon fyziologické potřeby a osobní aktivity. K posouzení skutečností zjištěných tímto sociálním šetřením si žalovaný následně vyžádá doplňující posudek od PK MPSV ČR, jehož úkolem bude přesvědčivě zdůvodnit zvládání či nezvládání jednotlivých úkonů charakterizujících základní životní potřeby tak, jak je vymezuje příloha č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., v platném znění.

14. V souladu s ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. byl žalovaný zavázán k náhradě nákladů řízení žalobkyni spočívajících v jejím právním zastoupení advokátkou v rozsahu dvou úkonů právní služby ve výši 1 000 Kč a dvou režijních paušálů ve výši 300 Kč podle ust. § 7, § 9 odst. 2 a § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. v platném znění a dále 546 Kč - 21%, když právní zástupkyně žalobkyně je plátcem DPH.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 26. dubna 2021

JUDr. Petr Indráček
samosoudce